

Прилогъ

(къмъ стр. 510.)

Свидѣтельствата на археологията и антропологията.

Нашиятъ опитъ ни дава прѣди всичко право, да събѣтваме както антрополога, така и археолога, да избѣгва всѣко априорно смѣненіе на волжско-камаки съ дунавски българи, и всѣко прибрзано обобщеніе на едно незначително число факти, още повече на такива факти, които могатъ да свидѣлствуватъ на първо мѣсто само за страната, гдѣто сѣ намѣрени. Никой не ни дава право да заключаваме отъ антропологичния типъ или отъ культурата на волжскитѣ българи, за тия на дунавскитѣ. А тѣмо тая глѣшка правятъ, за жалость, и до днесъ и най-добритѣ изслѣдвачи.

Така напр. *Флоринскій*, като намира въ своя цитуванъ трудъ „Первобытныя Славяне и пр.“ „поразително сходство“ между сибирскитѣ древности, славянскитѣ и „българскитѣ“ — както въ общи чѣрти, така и въ подробноститѣ, заключава, че българитѣ въобще трѣбва да сѣ били славяни.¹⁾ Оспрайки се на прѣкраснитѣ описанія на Лихачева и на собственитѣ си наблюдения, Флоринскій вѣстава справедливо противъ мнѣніето на много руски археолози, именно че „българскитѣ“ древности не сѣ прѣдисторични, а произхождатъ отъ сравнително неотколѣпния татарски или по-точно мюсюлмански периодъ, и като сравнява отдѣлно нѣкои сибирски и български археологични прѣдмѣти, особено глинениѣ водопроводни труби, намира за възможно, да опрѣдѣли даже отгдѣ сѣ дошли прабългаритѣ на брѣговетѣ на Волга — именно отъ така нареченого „*Семирѣчье*“. (Первоб. Слав. ч. II. вып. I. Томскъ, 1896. стр. 246).

¹⁾ О. с. р. 351. „Археология намъ ясно рисуеъ почти полное тождество древне-сибирской и вообще славянской культуры: тѣже земляныя курганныя могилы, одинаковыя прибрежныя городища съ полукруглыми очертаніемъ, нѣрѣдко двойныхъ и тройныхъ валовъ, ту же керамику, тѣже орудія, украшенія и военное оружіе какъ по ту, такъ и по сю сторону Урала. Несомнѣнно, что въ той и другой половинѣ нынѣшней Россіи жилъ нѣкогда родственныи народъ, процвѣтала одна и та же, сравнительно высокая, индустрія. Опрѣдѣленный по археологическимъ даннимъ обликъ этого народа отнюдь не похожъ ни на восточныхъ финновъ, ни на татаръ. Равнымъ образомъ оны не соответствуютъ древностямъ ни Галліи, ни Германіи. Кому же могли принадлежать эти безчисленныя рудныя копи, эти искусства и своеобразныя подѣлки и отливки изъ бронзы, золота и серебра, эти бронзовыя серпы и прочія орудія земледѣлія, плотничнаго и скорняжнаго ремесла, эти слѣды широкаго судоходства по рѣкамъ и осѣдой жизни въ укрепленныхъ городкахъ? Только у однихъ славянъ въ ихъ начальной исторіи мы встрѣчаемъ продолженіе тѣхъ же привычекъ и того же искусства, какія видимъ въ древнемъ курганномъ царствѣ, только у нихъ, а не у финно-татарскихъ народовъ, тысячекратныя исторія подтвердила запасъ духовной энергіи, политической устойчивости и прочныхъ задатковъ соціального прогресса. Ни финскія, ни татарскія племена не показали ничего подобнаго, за исключеніемъ небольшой части Мадьяръ, проявившихъ политическую живучесть только благодаря воспринятымъ ими славянскимъ основамъ, судя по даннимъ ихъ языка. Такимъ образомъ, мы можемъ утверждать съ полнымъ убѣжденіемъ, что сибирскія древности курганной эпохи суть слѣды древней славянской культуры, а потому вопросъ о народности гуиновъ и болгаръ, на почвѣ археологическихъ факторовъ, не можетъ быть иначе рѣшенъ, какъ въ смыслѣ ихъ славянства“.